

• 9. APR. 2010

Færinger i Danmark testes for genetisk defekt

Nu har alle færinger bosat i Danmark mulighed for at lade sig screene for den genetiske defekt CTD; en arvelig og sjælden sygdom, der ubehandlet kan føre til pludselig død.

Færinger i Danmark kan nu lade sig screene for den genetiske sygdom CTD, der uopdaget kan føre til pludselige dødsfald [Foto: Colorbox]

\ **Artiklen er skrevet af**

Óluva Ellingsgaard

Alle færinger i Danmark kan nu få lavet en blodprøve, som kan bestemme, om man har den genetiske defekt Carnitine Transporter Deficiency, CTD. En defekt, der ubehandlet kan lede til pludselig død i meget ung alder.

Efter en række dødsfald på Færøerne, der kunne forbindes med CTD, fik alle færinger på Færøerne i november 2009 mulighed for at tage en test for sygdommen. Her nogle måneder senere har op mod en tredjedel af øernes beboere allerede benyttet sig af muligheden. Og nu kan færinger i Danmark også lade sig screene.

Unormalt høj forekomst af CTD blandt færinger

»De foreløbige erfaringer fra Færøerne indikerer, at sygdommens forekomst har været væsentligt u
Jensen, Afdelingslæge på Center for forebyggelse, Sundhedsstyrelsen.

**Nyhedsbrev om
krop & sundhed**

Det skønnes i øjeblikket, at mere end én ud af 1.000 færinger er ramt af CTD-sygdommen. Men det er et tal, der forandres i takt med, at færingerne bliver screenet.

Til sammenligning ligger Rigshospitalets incident-tal for CTD på 1:100.000 af alle nyfødte. Dvs. at sygdommen er 100 gange så hyppig på Færøerne som i Danmark.

Men da der bor mange færinger i Danmark, har Sundhedsstyrelsen efter anmodning fra de færøske myndigheder valgt at henlede de praktiserende lægers opmærksomhed på den særlige risiko for uerkendt CTD blandt tilsyneladende raske personer med færøsk afstamning.

»Vi har ikke nogle tal for hvor mange henvendelser, der har været endnu, men vi mener, der er en stor opmærksomhed omkring det,« siger Peter Saugmann.

\ Fakta

LÆS OGSÅ

Mellem 1.april 2003 og 1. februar 2009 blev alle forældre til nyfødte børn tilbudt en såkaldt 'udvidet' PUK-test, hvor barnet blandt andet også blev screenet for CTD.

Og siden 2. februar 2009 er CTD-screeningen nu blevet en del af den rutinemæssige blodprøve, der tages på alle nyfødte i rigsfællesskabets tre lande.

»Vi har dog ikke planer om en aktiv kampagne,« fortæller han.

Hjerne, muskler og hjerte kan påvirkes af CTD

CTD er en arvelig sygdom med såkaldt 'autosomal recessiv arvegang'. Det betyder, at man skal have arvet to syge gener - et fra hver forælder - for at blive syg.

Hos mennesker med CTD hæmmes cellernes energiproduktion fra fedt, og derfor bliver de potentielt mest sårbare organer i en sådan situation de mest energiforbrugende, det vil eksempelvis sige hjerne, muskler og hjerte.

Da sygdommen ikke har været kendt på Færøerne så længe, og den alle andre steder er meget sjælden, har man ikke de store erfaringer med den. Derfor er der stadig meget, man ikke ved CTD, og der skal derfor laves flere undersøgelser og videnskabelige studier af sygdommen.

CTD er nem at behandle

Hos nogle børn med CTD har sygdommen vist sig i form af dårlig trivsel, tilbagevendende infektioner og slaphed af musklerne eller nedsat muskeltonus, men i andre tilfælde er sygdommen fuldstændig uden symptomer.

Det er meget vigtigt for dem, der bliver konstateret syge, at de kommer i behandling med det samme. Og samtidig er behandlingen enkel.

Der kræves blot en tilførsel af stoffet carnitin i så stor mængde, at blodets koncentration af frit carnitin normaliseres. Hvis børn med CTD får carnitin regelmæssigt, udvikler de sig fuldstændig normalt.

\ Kilder

- [Sundhedsstyrelsens informationsside om CTD](#)
- [Heilsumálaráðið - information om CTD](#)

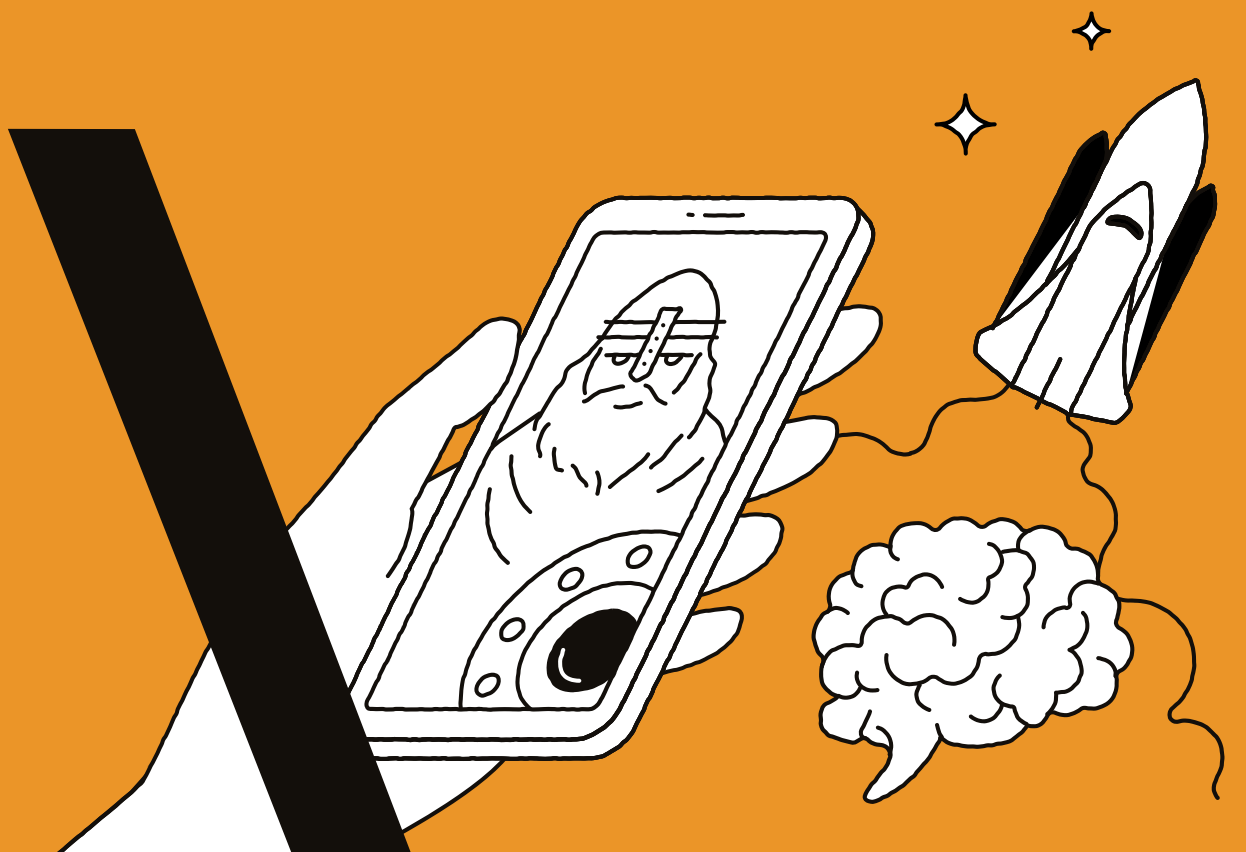
\ For lidt genetisk variation bag høj forekomst af CTD på Færøerne

Årsagen til at sygdommen er så hyppig på Færøerne skyldes med stor sandsynlighed øernes isolering:

Færøerne er placeret midt i Nordatlanten, og ørigets befolkning stammer fra norske immigranter i det 8. århundrede. Befolkningen var i mange år stabil og lå på grund af alvorlige epidemier og sparsom ud- og indvandring på omkring 4.000-4.500 mennesker.

Men sidst i 1800-tallet og til i dag er befolkningstallet vokset hurtigt fra 9.000 til de omkring 48.000 mennesker, der bor på øerne i dag.

Denne historiske og geografiske baggrund åbner op for den mulighed, at der kan være en **Founder-effekt** for arvelige metaboliske sygdomme blandt den færøske befolkning. Founder-effekten er det tab af genetisk variation, der opstår, når en ny befolkning grundlægges af et mindre antal individer fra en større befolkning.

Din ugentlige dosis sund viden

Få Videnskab.dk's gratis nyhedsbrev om kost, motion, sygdomme og kroppens gåder.

Nyhedsbrev om
krop & sundhed

\ TOP 6

Mest læste om Krop & Sundhed

1

\ NY FORSKNING VISER

Hvad du ser her, kan afsløre noget om, hvilken kultur du lever i

2

\ NY FORSKNING VISER

Unge danske mænd på ultraforarbejdet mad i tre uger: Chokerende resultat, siger forskere

3

\ SPØRG VIDENSKABEN

Hvilken tissestilling er bedst for en mand?

4

\ FORSKERNE FORMIDLER

Psykedeliske svampe kan forlænge livet hos mus, men forsker gør opmærksom på en vigtig detalje

5

\ FORSKERNE FORMIDLER

Onani er stadig et tabu, men sådan burde det ikke være

6

\ FORSKERNE FORMIDLER

'Soy boy': Falder mænds testosteronniveau, hvis de spiser soja?

!?! Kan det virkelig passe?

\ KAN DET VIRKELIG PASSE?

'Penischok' mod rejsningsbesvær: Virker det?

\ FORSKERNE FORMIDLER \ KOMMENTAR

Knogler, kontrol og kolonitid: Hvordan 8 grønlandske mumier gav inuit retten til deres egen fortid

\ NY FORSKNING VISER

Alarmerende stigning: Hver femte danske, unge kvinde har det svært med mad og krop

\ SPØRG VIDENSKABEN

Hvornår begyndte vi at have pottedplanter i Danmark?

\ NY FORSKNING VISER

Bestanden af Danmarks største rovdyr falder

Nyhedsbrev om
krop & sundhed

\ KORT NYT

Sammenslutning af forskere vurderer, at Israel begår folkedrab i Gaza

\ KORT NYT

Nyhedsbrev om
krop & sundhed

30.000 skolebørn skal kortlægge den danske jords sundhed

\ FORSKERNE FORMIDLER

Kig op i september: Vi holder vejret – vil stjernen i Den Nordlige Krone mon eksplodere denne måned?

\ FRA ARKIVET

Det bedste fra arkivet

Gå på opdagelse i mere end 35.000 artikler.

\ FRA ARKIVET

Alt, du vil vide om jordskælv

Geologi

Niels Ebdrup
Journalist

+ 1 anden

\ FRA ARKIVET

Hvor længe kan dåsemad holde sig?

Mad & Ernæring

Anders Haubart Madsen
Journalist

+ 3 andre

\ FRA ARKIVET

Illustreret tidslinje: Det sker i kroppen, når du har røget den sidste cigaret

Ryging & nikotin

Charlotta Holm Pisinger
Klinisk professor, Afdeling for Social Medicin,
Institut for Folkesundhed, Københavns
Universitet

+ 2 andre

Nyhedsbrev om
krop & sundhed

Søg i arkivet

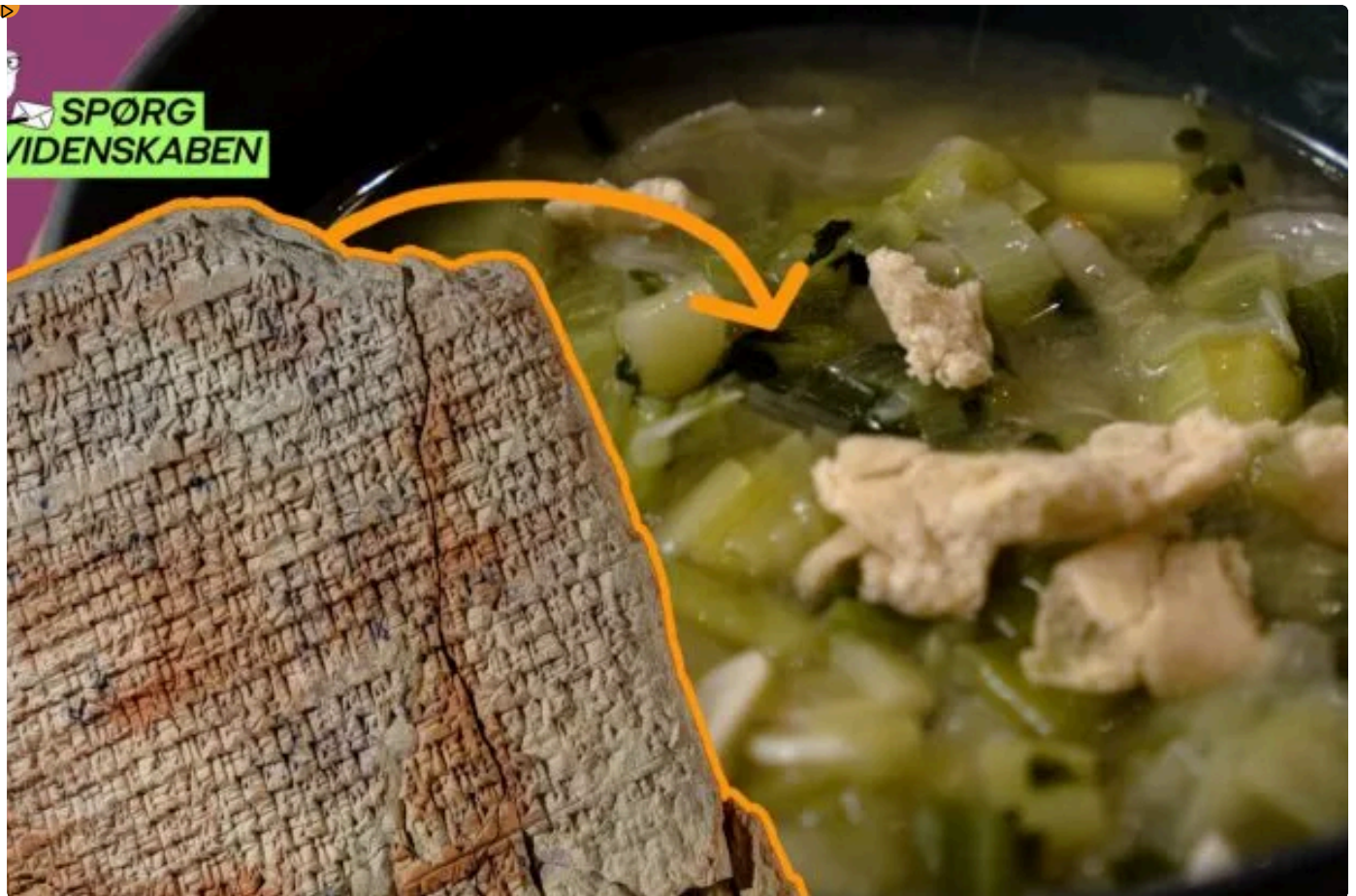

\ FOTOGALLERI

Se kosten, der forringer danske mænds helbred på få uger

Nyhedsbrev om
krop & sundhed

\ SPØRG VIDENSKABEN

Tag med på en tidsrejse til Romerriget, når vi smager på oldtidens opskrifter

\ VIDEO

Video, video, video!

Foretrækker du at se historierne udfolde sig i levende billeder? Så tjek vores seneste videoer, eller følg Videnskab.dk på YouTube.

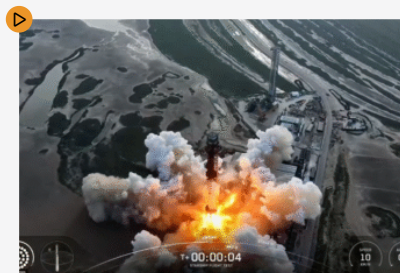

\ SPØRG VIDENSKABEN

Tag med på en tidsrejse til Romerriget, når vi smager på oldtidens opskrifter

Mad & Ernæring

Christoffer Bjerre
Redaktionsassistent

\ KOMMENTAR

Starship 10 opsendt med succes: Alligevel får USA svært ved at nå til Månen før Kina

Rumfart

Stubberne - Henrik og Helle Stub
Lektorer i astronomi, fysik og matematik

\ KORT NYT

Ingen kære mor: Spækhuggere lærer at drukne hinanden

Naturvidenskab

Mathilde Kondrup Rasmussen
Journalist

Du bliver
compu

Comput

Christof
Redaktio

Nyhedsbrev om
krop & sundhed

Find flere videoer

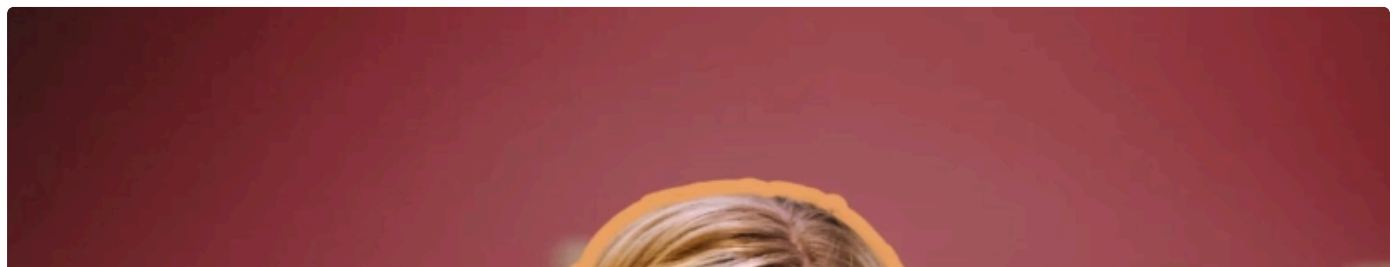
\ FORSKERNE FORMIDLER

Går dit barn rundt med en arkæolog i maven?

Nyhedsbrev om
krop & sundhed

Frække tvillinger slår deres mor ihjel i makaber azteker-myte

\ PODCAST

På med hørebofferne!

Luk øjnene, og lad forskernes viden strømme ind ad øregangen. Her finder du Videnskab.dk's seneste podcasts.

Frække tvillinger slår deres mor ihjel i makaber azteker-myte

Antropologi

Helene fik en hjerneblødning som 43-årig: »Min hjerne har glemt alt«

Hjernen

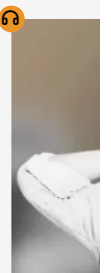
Hanne Krarup Christensen

Episk myte sætter vikingerne i et nyt lys - og fortæller atypisk Odin-historie

Vikinger

Frederik Gu...

Søvn når bør som be

tte l

Nyhedsbrev om krop & sundhed

Valdemar Eiberg
Projektassistent

Hanne Krarup Christensen, professor på Institut
for Klinisk Medicin, Københavns Universitet

Journalist

ph.d., pro
København

+ 1 anden

+ 2 andre

+ 1 anden

Lyt til flere podcasts

V?IDENSKAB DK

ADRESSE

Carl Jacobsens Vej 16 D, 2. sal
2500 Valby

Ansvarshavende chefredaktør:
Vibeke Hjortlund

Kontakt medarbejdere

CVR-NR: 31111048 EAN: 5798000555174 ISSN: 1903-301X

PERSONDATA OG COOKIES RETTIGHEDER

Vi tager ansvar for
indholdet og er tilmekt

PRESSE
NÆVNET

Nyhedsbrev om
krop & sundhed

